

Таким образом, попытка адаптировать традиционное для печатных СМИ интервью к формату мультимедийной журналистики модифицирует жанр в контексте актуальных тенденций развития массмедиа и является демонстрацией положительного опыта работы региональных редакций.

Библиографические ссылки

1. Янчева Н. Ю. Личность в интервью в историческом аспекте // Вестник Воронеж. гос. ун-та. Сер.: Филология. Журналистика. 2010. № 2. С. 229–234.
2. Ильченко С. Н. Интервью в журналистике: как это делается : учеб. пособие. СПб. : Высш. шк. журн. и мас. коммуникаций, 2016. 236 с.
3. Булаева М. Н. Мультимедийный лонгрид как новый журналистский формат // Журналистский ежегодник. Томск : Национальный исследовательский Томский государственный университет, 2015. № 4. С. 121–123.
4. Чаго хоча моладзь // Гродзенская праўда [Электронны рэсурс]. URL: <https://grodnonews.by/search/?tags=чаго%20хоча%20моладзь> (дата звароту: 29.02.2020).
5. Кузнячэнкава Т. «Чаго хоча моладзь» – новы праект «ГП». Чаму Таццяна Шчэрбач з подыума спяшаецца ў дзіцячы садок дапамагаць дзецям? (+відэа) [Электронны рэсурс]. URL: https://grodnonews.by/news/zhizn/ tatstsyana_shcherbach_buduchy_lagaped_i_prosta_prygazhunya_chamu_dzya_chyna_z_podyuma_spyashaetsta_.html (дата звароту: 29.02.2020).
6. Кузнячэнкава Т. Калі стаіш на п’едэстале і слухаш гімн Беларусі, гэта асаблівае пачуццё // Гродзенская праўда [Электронны рэсурс]. URL: <https://grodnonews.by/nashi-intervyu/kali-staish-na-p-edestale-i-slukhaesh-gimn-belarusi-geta-asablivae-pachutstsy.html> (дата звароту: 29.02.2020).

ФУНКЦЫЯНАВАННЕ РЫТАРЫЧНАЙ ФОРМУЛЫ «РОДНАЕ СЛОВА» Ў РЭГІЯНАЛЬНЫХ СМІ ВІЦЕБШЧЫНЫ

С. В. Зелянко

*Беларускі дзяржаўны ўніверсітэт,
бул. Кальварыйская, 9, 220004, г. Мінск, Рэспубліка Беларусь,
siarhejzelianko@gmail.com*

У артыкуле разглядаецца пытанне функцыянавання рытарычнай формулы «роднае слова» ў медыяпрасторы Віцебшчыны. Выяўлена, што словазлучэнне «роднае слова» ў большасці выпадкаў выкарыстоўваецца ў медыятэкстах культуралагічнага зместу, а таксама ў газетных матэрыялах, прысвечаных пытанням функцыянавання беларускай мовы. Прырашчэнне

семантыкі рытарычнай формулы «роднае слова» ў СМІ Віцебшчыны адбываецца ў асноўным за кошт дзеясловаў, якія ўдзельнічаюць у персаніфікацыі паданалізнага выслоўя.

Ключавыя словы: канцэптуалізацыя; роднае слова; канцэпт; рэгіянальныя СМІ; медыя Віцебшчыны.

FUNCTIONING OF RHETORICAL FORMULA «NATIVE WORD» IN THE VITEBSK REGION MEDIA

S. V. Zelianko

Belarusian State University,

9, Kalvariyskaya Str., 220004, Minsk, Republic of Belarus

Corresponding author: S. V. Zelianko (siarhejzelianko@gmail.com)

The article considers the conceptualization of rhetorical formula «native word» in the media of the Vitebsk region. It was found that the phrase «native word» is mostly used in the media text of cultural content, as well as in newspaper texts dealing with the functioning of the Belarusian language. The semantic increment of the rhetorical formula «native word» in the media of the Vitebsk region is mainly due to verbs involved in personalization.

Key words: conceptualization; native word; concept; regional media; Vitebsk region media.

Рытарычная формула «роднае слова», якая выступае метафарызаваным семантычным адпаведнікам лінгвоніма *беларуская мова* (*родная мова*), мае для нацыянальнай лінгва-культурнай супольнасці надзвычай важнае значэнне. Пад гэтым найменнем доўгія гады выходзіла ў свет кніга для чытання для малодшых школьнікаў (аўтары В. Вітка, В. Суша, В. Ціханравава), з 1992 г. прыгожую назву «Роднае слова» носіць адзін з самых аўтарытэтных навукова-метадычных часопісаў краіны. Спалучэнне ў рытарычнай формуле «роднае слова» двух сакральных для беларускага народа паняццяў «род» («шэраг пакаленняў, што паходзяць ад аднаго продка») і «слова» («маўленчы знак, што дазваляе камунікаваць з асобамі, азнаёмленымі з яго сэнсам»), якія нясуць у сабе ідэі *яднання* і *адзінства*, таксама можна лічыць сведчаннем канцэптуальнасці паданалізнай маўленчай адзінкі.

У нацыянальнай маўленчай прасторы рытарычная формула «роднае слова» сустракаецца даволі часта. Як выразна дэманструюць вынікі праведзенага кантэнт-аналізу абраных метадам спантаннай выбаркі рэгіянальных сродкаў масавай інфармацыі Віцебскай вобласці, гэтае

найменне функцыянуе ў сучасным медыядыскурсе як назва разнастайных мерапрыемстваў (выстаў, конкурсаў, гульняў) гісторыка-культурнай тэматыкі: «Працягам святочнага мерапрыемства стала віктарына “Гучы, роднае слова”, у якой прынялі ўдзел каманды “Слова” і “Сіла”» (Пастаўскі край, 28.02.2017); «Акрамя свята роднага слова, у гэтыя дні горад адзначаў свой 1155-ты дзень нараджэння і 500-годдзе беларускага кнігадрукавання» (Пастаўскі край, 05.09.2017); «Пакінуўшы на пэўны час свой павільён, каб далучыцца да шматлікіх ўрачыстасцей у гонар свята роднага слова, нам давялося сустрэць сваіх землякоў» (Пастаўскі край, 05.09.2017); «Нікога не пакінуў раўнадушным KB3 “Любі, шануй і ведай роднае слова”, дзе вучні сярэдняга звяна выказвалі сваю любоў да чароўнай беларускай мовы» (Браслаўская звязда, 07.12.2012); «Падвялі вынікі раённага конкурсу папулярызацыі творчасці беларускіх аўтараў “Роднаму слову гучаць”, прысвечанага Году кнігі і юбілеям класікаў беларускай літаратуры» (Браслаўская звязда, 05.03.2013).

Цалкам натуральна, што своеасаблівым тэматычным маркёрам журналісцкіх матэрыялаў пра педагогаў, якія выкладаюць беларускую мову і літаратуру, у рэгіянальным друку Віцебшчыны выступае рытарычная формула «роднае слова»: «Дзень за днём ужо 30 год яна ідзе ў клас з адным вялікім жаданнем: данесці да сваіх вучняў унікальнасць і прыгажосць нашага роднага беларускага слова» (Герой працы, 05.10.2018); «Гучыць роднае слова і ў сям’і, бо бацька – выхадзец з маленькай вёскі на Пастаўшчыне, маці настаўніца беларускай мовы і літаратуры» (Пастаўскі край, 19.02.2016); «Яна выхавала нас, сваіх вучняў, высакароднымі, працавітымі людзьмі, навучыла любіць роднае слова, данесла да нас простыя ісціны, дапамагала знайсці нам нешта сваё ў жыцці, знайсці той шлях, які дапамог раскрыць нашы лепшыя якасці» (Герой працы, 14.03.2017); «На працягу ўсяго дня гучала роднае слова, чыталіся вершы беларускіх паэтаў, прысвечаныя матчынай мове» (Дняпроўская праўда, 24.09.2019); «І не менш важнае – выхаваць вучняў высакароднымі, працавітымі, навучыць іх любіць роднае слова» (Герой працы, 01.04.2013); «Любоў да кнігі і роднага слова ў гэты раз аб’яднала вучняў, настаўнікаў і бацькоў» (Пастаўскі край, 02.02.2017).

У медыятэкстах, героямі якіх становяцца айчынным дзеячы літаратуры, культуры і мастацтва, рытарычная формула «роднае слова» таксама даволі актыўна сябе праяўляе: «А мясцовая паэтэса Наталля Карнілава прачытала ўласны верш пра беларускую мову, якую так любіў і шанаваў Колас, зазначыўшы: такія выставы дапамагаюць таму, каб роднае слова жыло». (Пастаўскі край, 14.03.2017); «Спадзяюся,

атрымаецца зацікавіць дзяцей родным словам і героямі сваіх твораў, а настаўнікаў – заахваціць да пашырэння ведаў праз сучасныя дзіцячыя кнігі» (Пастаўскі край, 21.03.2017); «Леанід Трубач з вялікай павагай ставіўся да роднага слова» (Пастаўскі край, 26.09.2019); «У апошній зале музея нашу ўвагу прыцягнула прыгожая і велічная скульптура Паўла Вайніцкага, аўтара твора “Прысвячэнне роднаму слову”, які вучыць нас паважаць і берагчы родную мову» (Браслаўская звязда, 17.11.2016); «Прыхільнікам беларускай літаратуры і творчасці нашага земляка пісьменніка Мікалая Мароза ёсць шанец цікава правесці свой вольны час, абагаціць духоўны багаж, атрымаць асалоду ад сустрэчы з родным словам і аднадумцамі» (Герой працы, 22.08.2017); «Усе сышліся на тым, што кожны сёння здатны абраць для сябе, на якой мове будаваць узаемяны, што губляць пакінутае У. Караткевічам, І. Мележам, І. Шамякіным і іншымі сапраўднымі знаўцамі роднага слова мы проста не маем права» (Герой працы, 25.04.2013).

Апелячыі да паданалізнай маўленчай формулы ў артыкулах журналістаў рэгіянальных газетных выданняў Віцебшчыны сустракаюцца і ва ўласна аўтарскіх рэфлексіях: «Вельмі хочацца, каб роднае слова гучала з вуснаў равеснікаў, каб яно было паказчыкам узроўню культуры і грамадзянскасці» (Пастаўскі край, 19.02.2016); «Але ж я зусім не пра гэта хацела гаварыць, а якраз пра тое і пра тых, хто хоча і стараецца вывучаць мову, хто песціць роднае слова, падтрымлівае і ніколі ад яго не адмахнецца» (Герой працы, 25.04.2016); «Няхай святло роднага слова дае чалавеку сілы і ўпэўненасць у заўтрашнім дні!» (Герой працы, 31.08.2017); «Шануйце роднае слова» (Браслаўская звязда, 22.09.2017); «Любоў, цяга да роднага слова непрыкметна перадаліся і мне» (Пастаўскі край, 19.02.2016).

Як можна заўважыць, актуалізацыя рытарычнай формулы «роднае слова» ў публіцыстычным маўленні вельмі часта адбываецца праз дзеясловы, якія персаніфікуюць, адухаўляюць лексему «слова» ў яе дыхатамічным адзінстве з азначэннем «роднае»: «гучы, роднае слова»; «любі, шануй і ведай роднае слова»; «гучала роднае слова»; «любіць роднае слова»; «каб роднае слова жыло»; «песціць роднае слова» і інш.

Пашыранасць прыкладаў ужывання словазлучэння «роднае слова» ў медыятэкстах сведчыць пра разуменне творчымі супрацоўнікамі рэгіянальных газет Віцебшчыны канцэптэуальнай значнасці гэтай маўленчай адзінкі, пра адчуванне яе эмацыйнай і сэнсавай насычанасці, пра карэктнае ўяўленне аб яе канататыўным патэнцыяле.